

УДК 005.92:338.246

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2026-1.02>

Ольга МАРЧЕНКО

кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ландшафтного дизайну,

Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»

olha.marchenko@e-u.edu.ua

ORCID: 0000-0002-2419-4191

Юлія БОНДАР

кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ландшафтного дизайну,

Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»

juliya.bondar@e-u.edu.ua

ORCID: 0009-0002-8568-6541

Євгенія КОНАХ

старший викладач кафедри екології та ландшафтного дизайну,

Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»

evgeniya.konakh@e-u.edu.ua

ORCID: 0000-0002-6137-0043

ФАНДРАЙЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Метою роботи є вивчення потенціалу методів та інструментів фандрайзингу як стратегічного механізму управління та розвитку екологічної безпеки підприємств у рамках прийнятої міжнародної стратегії переходу до низьковуглецевої економіки; узагальнення теоретико-методологічних підходів, класифікація інструментів залучення позабюджетних ресурсів та аналіз передового досвіду підприємств, що успішно інтегрували фандрайзингові стратегії у свої системи екологічного менеджменту. **Методологія дослідження** включає аналітичне вивчення міжнародного та національного досвіду залучення коштів, який представлений у доступних літературних та електронних джерелах. **Наукова новизна** роботи полягає у всебічному аналізі сучасних можливостей фандрайзингу для підприємств різної форми власності в Україні з метою пошуку фінансування у разі запровадження чистих технологій, підвищення раціонального використання ресурсів, зниження негативного впливу на довкілля. **Висновки.** Встановлено, що такі інструменти фандрайзингу, як «зелені» облигації, імпаکت-інвестування та новітні цифрові механізми, створюють багатоканальну систему мобілізації та залучення капіталу для управління екологічною безпекою підприємств. Обґрунтовано важливість дотримання принципів ESGзвітності, побудови довгострокових відносин з інвесторами та активної комунікації з місцевими громадами для успішної реалізації природоохоронних інноваційних проєктів. Рекомендовано для розвитку ринку екологічного фінансування запровадження податкових пільг для інвесторів у «зелені» облигації та створення державного гарантійного фонду для невеликих підприємств, а також подальша цифровізація фандрайзингу через поширення блокчейн-платформ, які забезпечать трасованість коштів і незалежну виплату купонів.

Ключові слова: фандрайзинг, краудфандинг, «зелені» облигації, управління підприємством, екологічна безпека, сталий розвиток.

Olha MARCHENKO

Candidate of Biological Sciences, Associate Professor at the Department of Ecology and Landscape Design, Private Higher Education Establishment "European University"

olha.marchenko@e-u.edu.ua

ORCID: 0000-0002-2419-4191

Juliya BONDAR

Candidate of Biological Sciences, Associate Professor at the Department of Ecology and Landscape Design, Private Higher Education Establishment "European University"

juliya.bondar@e-u.edu.ua

ORCID: 0009-0002-8568-6541

Evgeniya KONAKH

Senior Lecturer at the Department of Ecology and Landscape Design, Private Higher Education Establishment "European University"

evgeniya.konakh@e-u.edu.ua

ORCID: 0000-0002-6137-0043

FUNDRAISING AS A MANAGEMENT TOOL FOR THE ENVIRONMENTAL SAFETY OF COMPANIES

Abstract. *The aim of the article is to study the potential of fundraising methods and tools as a strategic mechanism for managing and developing the environmental safety of companies within the framework of the adopted international strategy for the transition to a low-carbon economy; generalization of theoretical and methodological approaches, classification of tools for attracting extra-budgetary resources and analysis of best practices of enterprises that have successfully integrated fundraising strategies into their environmental management systems. The **research methodology** includes analytical study international and national experiences of fundraisings which are represented in available literary and electronic sources. The **scientific novelty** of the work is in a comprehensive analysis of modern fundraising opportunities for companies of various ownership forms in Ukraine in order to find financing for the introduction of green technologies, increasing the rational use of resources, and reducing the negative impact on the environment. **Conclusions.** It is established that such fundraising tools as green bonds, impact investing and new digital mechanisms create a multi-channel system of mobilization and attraction of capital for management of enterprises environmental safety. The importance of compliance with the principles of ESG reporting, building long-term relationships with investors and active communication with local communities for the successful implementation of environmental innovation projects is substantiated. It is recommended to introduce tax benefits for investors in green bonds and create a state guarantee fund for small enterprises for the development of the environmental financing market, as well as further digitalization of fundraising through the spread of blockchain platforms that will ensure traceability of funds and independent payment of coupons.*

Key words: *fundraising, crowdfunding, green bonds, corporate governance, environmental safety, sustainable development.*

Постановка проблеми. Екологічна безпека підприємств на сучасному етапі розвитку людства перестала бути вторинною функцією та трансформувалася у один зі стратегічних пріоритетів міжнародної політики, що визначає конкурентоспроможність та довгострокову вартість бізнесу. Зростаючі вимоги до якості продукції, глобальні ініціативи щодо декарбонізації та підвищені очікування зі сторони споживачів змушують усе більше компаній робити інвестиції у чисті технології, підвищувати ефективність використання ресурсів, знижуючи таким чином антропогенний вплив на довкілля. Утім традиційні джерела фінансування природоохоронних програм, такі як

власний капітал, банківські кредити, бюджетні субсидії, не завжди задовольняють потреби та темпи проведення необхідних технічних трансформацій. Допомогти в таких ситуаціях може фандрайзинг, суть якого полягає в активній діяльності щодо залучення позабюджетних ресурсів через різноманітні фінансові та нефінансові механізми інвестування, що робить його критично важливою складовою частиною екологічної стратегії підприємства.

Метою досліджень є вивчення потенціалу методів та інструментів фандрайзингу як стратегічного механізму управління та розвитку екологічної безпеки підприємств у рамках прийнятої міжнародної стратегії переходу до

низьковуглецевої економіки; узагальнення теоретико-методологічних підходів, класифікація інструментів залучення позабюджетних ресурсів та аналіз передового досвіду підприємств, що успішно інтегрували фандрайзингові стратегії у свої системи екологічного менеджменту.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Сучасний процес фандрайзингу охоплює широкий спектр методів та інструментів, які включають випуск «зелених» облігацій, угоди з імпаکتінвесторами, краудфандингові компанії, програми корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та інші. Використання цих технологій для управління екологічною безпекою підприємства пов'язане не лише з отриманням додаткових зовнішніх ресурсів, а й необхідністю залучення екологічної експертизи, «зелених» інновацій та громадської підтримки, які є запорукою успішного проведення фандрайзингової компанії.

Визначення самого поняття екологічної безпеки підприємства, на думку деяких дослідників, передбачає насамперед захист ключових інтересів виробництва від наявних і потенційних екологічних загроз як внутрішнього, так і зовнішнього середовища, а також сталий розвиток виробництва за ефективного зеленого менеджменту, який спрямований на зниження негативних еколого-економічних та соціальних впливів від господарчої діяльності. Крім того, це призведе до зменшення шкоди навколишньому середовищу, державі та різним суб'єктам господарювання у віддаленій перспективі [1].

Сучасні процеси глобалізації, інформатизації, інтенсифікації промислового виробництва та погіршення стану навколишнього середовища зумовлюють необхідність комплексного підходу до забезпечення економічної безпеки з урахуванням екологічного складника. Концепція зеленої економіки була розроблена Д. Пірсом [27], яка передбачає економічні способи вирішення проблем глобального потепління, деградації навколишнього середовища та розрахунки економічної вартості їх наслідків для людства.

На думку учених [5], розроблена концепція сталого розвитку повинна складатись із соціально-економічного росту та екологічної безпеки. Важливим є впровадження технологічних та економічних інновацій в організацію про-

цесів виробництва і раціональне споживання ресурсів. Запровадження та розвиток наукоємних технологій дозволить збільшити конкурентоспроможність економіки та гармонізувати її з екологічною і соціальною сферами життя.

У контексті суспільно-економічних трансформацій та екологізації економіки ключовою передумовою сталого розвитку суспільства є об'єктивне врахування стану ресурсно-технологічного базису. Перспективи удосконалення екологічної безпеки виробництва безпосередньо залежать від рівня інноваційної активності та наукового забезпечення, що інтегрують можливості подальшого розвитку суспільства [15].

Виклад основного матеріалу дослідження. Еколого-економічна безпека здатна забезпечити стале та ефективно функціонування підприємства та мінімізацію ризиків, пов'язаних із зовнішніми та внутрішніми джерелами небезпеки. Практично кожен об'єкт господарювання взаємодіє з навколишнім середовищем і є джерелом потенційного забруднення навколишнього природного середовища.

В умовах сучасних викликів стратегія екологічної безпеки підприємства повинна передбачати комплексну оцінку всіх ризиків і загроз, а саме тих, які виникають внаслідок погіршення стану навколишнього середовища. Тому пріоритетними натеper є інтеграція екологічних і економічних підходів в управлінні ресурсами та виробничими процесами, а також розробка систем заходів щодо мінімізації негативного впливу на довкілля. Ключовими напрямками управління екологічною безпекою на підприємствах є мінімізація ризиків внаслідок господарської діяльності, таких як викиди парникових газів, забруднення твердими побутовими відходами та стічними водами, раціональне використання ресурсів. Впровадження принципів циркулярної та «зеленої» економіки дозволяє знизити рівень забруднення навколишнього середовища та раціонально використовувати природні ресурси, при цьому зменшити витрати на утилізацію та транспортування твердих побутових та токсичних відходів. Таким чином, управління екологічною безпекою є одним з провідних інструментів досягнення Цілей сталого розвитку, прийнятих Організацією Об'єднаних Націй [4].

Внутрішні джерела фінансування екологічної безпеки підприємств включають у себе реінвестування прибутку, амортизаційні відрахування та формування спеціальних екофондів у межах програм корпоративної соціальної відповідальності. Перевагами такого фінансування є їх високий рівень контролю та низькі транзакційні витрати, однак до недоліків слід віднести обмеженість їх капіталу та конкуренцію з іншими інвестиційними проектами, що може призвести до браку ресурсів. Прикладом такого джерела фінансування можуть бути внутрішні «карбонові банки», ефективність яких уже підтверджена світовою практикою. Найвища віддача такого принципу спостерігалась у механізмі, за якого до корпоративного фонду фінансування екологічної модернізації учасники виплачують внутрішній вуглецевий податок. Подібний механізм ціноутворення на вуглець впроваджено на практиці в багатьох країнах та регіонах з метою скорочення викидів парникових газів та боротьби зі зміною клімату [2; 6]. Внутрішнє ціноутворення на вуглець (ICP) являє собою ефективний механізм, за допомогою якого компанії можуть встановлювати грошову вартість своїх викидів парникових газів та стимулювати бізнес до сталого розвитку. Завдяки цьому ICP широко використовують не тільки як інструмент для моніторингу регуляторного середовища, але економії бізнесвитрат та підвищення прибутковості [20].

Проведений економічний аналіз фірм, що впроваджують ICP для відповідності очікуванням зацікавлених сторін [24], показав суттєву трансформацію корпоративної екологічної стратегії, що покращує динамічні можливості розвитку компаній. Статистичний аналіз викидів вуглецю 500 публічно зареєстрованих компаній у США підтвердив зменшення рівня викидів вуглецю на одного працівника та викидів вуглецю на дохід відповідно на 13,5% та 15,7%. Крім того, механізм ICP передбачає свідому управлінську політику фірм, спрямовану на покращення стану навколишнього середовища [22] та відповідність засадам сталого розвитку держави.

Ресурси, що надаються зовнішніми зацікавленими сторонами, своєю чергою, сприяють запровадженню інновацій у технологічні процеси та механізми управління компаніями [26]. Концепція сталого менеджменту та створення

спільних цінностей, що впроваджується в рамках ICP, забезпечує фірмам платформу для фіксації та оцінки їхнього поточного становища, виявлення критичних екологічних ризиків та розпізнавання екологічних можливостей, пов'язаних з раціональним використанням ресурсів [21].

«Зелені» облигації допомагають компаніям отримати доступ до інституційних інвесторів, пропонуючи премію за екологічність (Greenium) у 10–25 базисних пунктів, які означають, що грантодавці свідомо приймають меншу їх доходність на 0,1%–0,25% порівняно з доходністю звичайних облигацій, адже такі цінні папери мають певну екологічну цінність. При цьому, крім прямих фінансових вигід, емітенти отримують стратегічний PR ефект і поліпшення кредитного рейтингу. Світовий ринок «зелених» облигацій, за інформацією Групи Світового банку, у першому кварталі 2025 року оцінювався у 252 мільярди доларів США [29]. При цьому фінансування «зеленими» облигаціями найбільш ефективно в тому випадку, коли є узгодженість з науковими дослідженнями, інноваціями, різними механізмами перевірки, які підвищують значимість цього інструменту фінансування в корпоративних стратегіях сталого розвитку [23].

Останнім часом в ЄС запроваджується Єдиний стандарт «зелених» облигацій, що встановлює вимоги до емітентів, обов'язкову зовнішню перевірку емісії незалежним верифікатором, а також звітність перед інвесторами [11]. Розвиток механізмів «зелених» облигацій в Україні розпочався вже після прийняття в липні 2021 р. Закону «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», який визначив їх як окремий підвид цінних паперів та встановив правила для учасників ринку. Урядом було також схвалено Концепцію розвитку ринку «зелених» облигацій, що передбачає гарантування інвестицій, акредитацію зовнішніх верифікаторів та оцінювачів, а також стандарти розкриття інформації емітентами [12; 16]. До початку повномасштабного вторгнення ринок «зелених» облигацій України оцінювався у \$36 млрд, а потенціал інвестицій у сфері енергоефективності та «чистої» енергетики – у \$73 млрд [3]. Так, Національна енергетична компанія «Укренерго» у 2022 р. здійснила емісію «зелених»

облігацій на \$825 млн та під час воєнних дій провела першу виплату відсотків на суму \$28,4 млн [18]. Попри тимчасову паузу ринку через воєнний стан, «зелені» облігації розглядаються як перспективний інструмент фінансування у повоєнному відновленні країни.

Нові цифрові рішення та програмні продукти у сфері «зеленого» інвестування автоматизують та полегшують процеси пошуку та відбору «зелених» проєктів, сприяють просуванню «зелених» інвестицій, полегшують взаємодію між діловими партнерами, зменшують кількість посередників та підвищують прозорість співпраці. Прикладом таких інновацій може бути компанія DiMuto, що працює у сфері торгівлі аграрними товарами, ефективно застосовує цифрові рішення для підтримки «зеленого» інвестування малого бізнесу [9]. Розроблена платформа електронної торгівлі дозволяє точніше здійснювати кредитно-інвестиційну оцінку, отримувати інформацію про походження та призначення товарів, а також аналізувати кредитну історію позичальників. Цифровізація стимулює ефективну та прозору взаємодію між різними учасниками ринку «зеленого» інвестування – від користувачів «зелених» додатків до підприємців, кредитних і страхових установ, значно полегшуючи управління інвестиціями.

Ще одним інструментом для управління екологічною безпекою компаній може бути імпаکتінвестування. Фінансування забезпечується венчурними та приватними фондами, які зацікавлені в підтримці проєктів, спрямованих на вирішення екологічних та соціальних проблем. Участь дозволяє підприємствам не лише залучити капітал, а й отримати консультаційний супровід, навички з управління ефективністю та вихід на нові ринки [25]. В основі такої інвестиційної діяльності є не лише забезпечення прибутковості проєкту для інвестора, а також формування позитивного соціального чи екологічного впливу. Імпаکت-інвестиції передбачають спрямування фінансових ресурсів у проєкти, які орієнтовані на досягнення суспільно корисних змін або покращення стану довкілля шляхом застосування бізнес-інструментів [14].

В Україні фонд K.Fund (заснований В. Хмельницьким) спрямовує ресурси на підтримку проєктів, що сприяють економічному

розвитку, соціальній сфері та інноваціям, зокрема у сфері освіти (UNIT.City, Kyiv IT Cluster). Важливу роль відіграє також Український венчурний фонд (UVCA), який активно підтримує стартапи з вираженим соціальним ефектом. Інвестиційна компанія UFuture реалізує масштабні проєкти з високим соціальним та екологічним впливом, серед яких розвиток інноваційних парків та інвестиції в освітні ініціативи. Водночас платформа Impact Investing Ukraine орієнтована на підтримку проєктів у сферах сільського господарства, енергетики та охорони здоров'я, спрямованих на розв'язання ключових завдань сталого розвитку [19].

Українська асоціація венчурного капіталу та прямих інвестицій (UVCA), створена у 2014 році, інтегрувалася в міжнародний інвестиційний простір, приєднавшись до EVCA, UAngel та Invest Europe. Її діяльність спрямована на просування інвестиційних можливостей України, підтримку інвесторів у процесі залучення капіталу, налагодження міжнародних контактів та взаємодію з державними інституціями. Виконуючи роль посередника між українською та глобальною венчурною екосистемою, UVCA стимулює розвиток національного ринку шляхом залучення фінансових ресурсів і міжнародної експертизи [10].

Краудфандинг та краудінвестинг ґрунтуються на мобілізації великої кількості дрібних внесків через онлайнплатформи. В Україні діє кілька платформ для краудфандингу та краудінвестингу, що підтримують екологічні та бізнес-проєкти. Biggggidea (Спільнокошт) фінансує проєкти у сфері науки, культури, технологій та соціального розвитку, надаючи ресурси у разі досягнення 50–100% цільової суми та стягуючи комісію 10%. КУБ (Країна Успішного Бізнесу) поєднує краудфандинг з інвестуванням у малий і середній бізнес, забезпечує страхування вкладень та доступ до кредитних програм і державних дотацій. Na-Starte функціонує за моделлю попереднього продажу, надаючи підтримку стартапам і бізнес-ініціативам, з комісією платформи 8% у разі успішного збору коштів. Mo.Cash забезпечує пряму взаємодію малого бізнесу з приватними інвесторами та кредиторами, дозволяючи залучати до 500 000 грн із комісією 4% [13].

Окремим напрямом краудфандингу є благодійний NFTкраудфандинг, який передбачає продаж унікальних цифрових активів з метою збору коштів на природоохоронні проєкти. Хоча технологія наразі перебуває на ранній стадії розвитку, перші практичні кейси демонструють її потенціал у залученні молоді аудиторії та підвищенні глобальної видимості ініціатив. NFT-токени поступово інтегруються у різні сфери, акцентуючи увагу на функціональному використанні, а не лише на спекулятивних аспектах. Вони застосовуються у відеоіграх, нерухомості, моді та освіті, відкриваючи нові можливості цифрової взаємодії. У міру розвитку блокчейн-технологій і цифрової економіки NFT демонструють нові сценарії використання, що виходять за межі початкового інтересу до них як цифрових колекцій, підкреслюючи їхню роль у забезпеченні автентичного права власності на цифрові активи [7].

Гранти та пільгові кредити від міжнародних фінансових організацій (ЄБРР, Світового банку, USAID, E5P) надають довгострокові ресурси за ставками, нижчими за ринкові. Оскільки конкуренція за такі кошти висока, підприємства мають демонструвати чіткий техніко-економічний план реалізації проєктів та систему моніторингу екологічних результатів. Успішні грантові проєкти часто впливають мультиплікативно: залучений грант підвищує довіру комерційних банків і полегшує доступ до додаткового фінансування.

Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України», що функціонує з 2018 року, мала загальний бюджет у \$170 млн, згідно з інформацією Секретаріату Кабінету Міністрів України. У період після початку повномасштабного вторгнення РФ ця ініціатива надала підтримку понад 3300 українським підприємствам, що, своєю чергою, сприяло створенню понад 6400 нових робочих місць. Грантові програми EIT RawMaterials передбачають фінансування до €2,5 млн для стартапів та підприємств, які реалізують програми, що спрямовані на усунення дефіциту критично важливої сировини, впровадження інновацій у видобутку корисних копалин, а також реалізують проєкти з переробки відходів і вторинної сировини. Грантова платформа Enterprise Europe Network спрямована

на підвищення енергоефективності малого та середнього бізнесу з можливістю отримання фінансування до €10 000. Програма підтримує розробку та реалізацію заходів, що забезпечують зниження енергоспоживання на 5% через інвестиції у технології, консалтинг та навчання [8].

Нові можливості отримання фінансової підтримки у сфері екологічної трансформації компаній у рамках концепції сталого розвитку з'явилися з прийняттям закону Верховної Ради України про державно-приватне партнерство (ДПП), основні положення якого включають спрощені процедури для малих проєктів і громад, захист інвесторів, уточнені правила землекористування та сучасні механізми вирішення спорів. У сфері екологічної політики державно-приватне партнерство створює інституційні та фінансові передумови для ефективної реалізації довгострокових екологічних проєктів [28]. Державно-приватне партнерство виступає ефективним механізмом фінансування та управління екологічними проєктами, сприяє впровадженню «зелених» технологій і екологічно чистих методів виробництва, інтегруючи екологічні проєкти у національні та глобальні стратегії сталого розвитку [17].

Висновки. Фандрайзинг формує фінансову та репутаційну основу екологічної безпеки підприємств, допомагаючи конвертувати екологічні виклики у бізнесможливості розвитку. Класичні зовнішні інструменти фандрайзингу, такі як «зелені» облігації та імпаکتінвестування, разом з новітніми цифровими механізмами створюють багатоканальну систему мобілізації та залучення капіталу. Дотримання принципів ESGзвітності, побудова довгострокових відносин з інвесторами та активна комунікація з місцевими громадами є запорукою успішної реалізації природоохоронних інноваційних проєктів.

Проведені дослідження показали доцільність державної підтримки для подальшого розвитку ринку екологічного фінансування, а саме податкові пільги для інвесторів у «зелені» облігації та створення державного гарантійного фонду для невеликих підприємств. Крім того, обґрунтовано подальший розвиток цифровізації фандрайзингу, а саме поширення блокчейнплатформ, які забезпе-

чать трасованість коштів і незалежну виплату купонів через смартконтракти з мінімальними трансакційними витратами.

Перспективами подальших досліджень є аналіз та оцінка ефективності поширення в Україні різних моделей управління та роз-

витку екологічної безпеки компаній, таких як розвиток національної мережі незалежних провайдерів ESGрейтингів для підвищення довіри та привабливості споживачам, партнерам та інвесторам і можливості виходу на нові ринки, зокрема європейські.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Артюх-Пасюта О.В., Мілька А.І. Теоретичні аспекти визначення екологічної безпеки підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-33>.
2. Варналій З.С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації : монографія. Київ : Знання України, 2020. 423 с.
3. В Україні схвалили концепцію розвитку ринку зелених облігацій. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3410457-v-ukraini-shvalili-konceptsiu-rozvitku-rinku-zelenih-obligacij.html> (дата звернення: 18.12.2025).
4. Гобела В.В., Гузенко І.М. Теоретична побудова моделі екологічно безпечного суспільно-економічного розвитку. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-37>.
5. Екологічна безпека в умовах глобалізації світової економіки : монографія / М. Хвесик, В. Власов, І. Іртищева, Л. Левковська, М. Малков ; за заг. ред. М. Хвесик. Київ : ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2018. 17 с..
6. Кириченко О.А., Лаптев С.М., Пригунов П.Я., Захаров О.І. Управління фінансово-економічною безпекою. Київ : Дорадо-друк, 2010. 480 с.
7. Круглов В.В. Екологічні проекти державно-приватного партнерства як інструмент досягнення цілей сталого розвитку. *Розвиток сучасного українського суспільства у соціологічному вимірі* : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків : НТУ «ХПІ», 2023. С. 201–205.
8. Маркевич К., Сіденко В. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст : аналітична доповідь. Київ : Центр Разумкова, 2016. 316 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf.
9. Офіційний сайт компанії DiMuto. URL: <https://dimuto.io/> (дата звернення: 18.12.2025).
10. Офіційний сайт компанії UVCA. URL: <https://uvca.eu/uk/news/argentem-creek-partners-have-joined-uvca> (дата звернення: 18.12.2025).
11. Поки США на паузі. 20 діючих грантів та програм фінансування для бізнесу. URL: <https://forbes.ua/business/poki-ssha-na-pauzi-20-diyuchikh-grantiv-ta-program-finansuvannya-dlya-biznesu-11022025-27060> (дата звернення: 18.12.2025).
12. Поляк А. Зелені облігації: перевіряємо готовність України на фактах. *Екополітика*. 01.10.2021. URL: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/zeleni-obligacii-pereviryaemo-gotovnist-ukraini-na-faktah> (дата звернення: 18.12.2025).
13. Почати.бізнес. Навчальна платформа для підприємців. URL: <https://startbusiness.com.ua/kraudfandyngoviplatformu/> (дата звернення: 18.12.2025).
14. Розвиток заради порятунку : колективна монографія / Шевчук В.Я., Черняк В.К., Ковальчук Т.Т., Педан М.П., Панков О.І. Київ : Геопринт, 2016. 227 с.
15. Сич О., Пасінович І., Мишишин І. Імпакт-інвестиції для повоєнної ревіталізації міст України. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 2 (81). С. 71–82. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.071.
16. Сорока Л., Рязанова Н. Міжнародний досвід розвитку ринку зелених облігацій. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/ifc-nssmc-gb-event-24-nov-2021-international-experience-final-ukr.pdf> (дата звернення: 18.12.2025).
17. Чи все ще існують NFT у 2025 році? Дослідження їх еволюції та майбутнього. URL: <https://www.gate.com/uk/learn/articles/are-nfts-still-a-thing-in-2025-exploring-their-evolution-and-future/8320> (дата звернення: 18.12.2025).
18. Шафаренко Ю. «Зелені» облігації можуть допомогти у відновленні міст після війни. *Укрінформ*. 01.12.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3625639-zeleni-obligacii-mozut-dopomogti-u-vidnovlenni-mist-pisla-vijni-op.html> (дата звернення: 18.12.2025).
19. Шевченко О.О. Імпакт-інвестування в Україні: сприяння економічній відбудові. *Key Aspects of the Development of Scientific Research in Modern Conditions* : матеріали XLV Міжнар. наук.-практ. конф. Constanta, Romania : International Scientific Unity, 2024. С. 52–57. DOI: <https://doi.org/10.70286/isu-30.10.2024>.
20. Що таке Цілі сталого розвитку? United Nations Development Programme. 2015. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 18.12.2025).

21. Bangzhu Zhu, Chenxin Xu, Ping Wang, Lin Zhang. How does internal carbon pricing affect corporate environmental performance? *Journal of Business Research*. 2022. Vol. 145. P. 65–77. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.02.071>.
22. Bansal P., Clelland I. Talking trash: legitimacy, impression management, and unsystematic risk in the context of the natural environment. *Academy of Management Journal*. 2004. Vol. 47(1). P. 93–103. DOI: <https://doi.org/10.5465/20159562>.
23. Barnett M., Brock W., Hansen L.P. Pricing uncertainty induced by climate change. *The Review of Financial Studies*. 2020. Vol. 33, № 3. P. 1024–1066. DOI: <https://doi.org/10.1093/rfs/hhz144>.
24. Cael R., Dechezleprêtre A. Environmental policy and directed technological change: evidence from the European carbon market. *Review of Economics and Statistics*. 2016. Vol. 98, № 1. P. 173–191. DOI: https://doi.org/10.1162/REST_a_00470.
25. Global Impact Investment Network. 2022. URL: https://thegiin.org/?gad_source=1&gad_campaign_id=12966183100&gbraid=0AAAAADdKQEL2pfGSuaSU3mxSuZbuOaMoF&gclid=EAIAIQobChMIg_q-3sb8kQMVH0eRBR06liLMEAAAYiAAEgJD8fD_BwE (дата звернення: 18.12.2025).
26. Ma J., Kuo J. Environmental self-regulation for sustainable development: can internal carbon pricing enhance financial performance? *Business Strategy and the Environment*. 2021. P. 1–11. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2817>.
27. Pearce D. *Blueprint 2: Greening the World Economy*. London : Earthscan Publications Ltd, 1990. 226 p.
28. Tarasenko I., Kruhlov V., Stepanenko T., Moroz G., Lebedchenko V. Public-private partnerships in natural resource management as a basis for the implementation of the ecological and economic security doctrine of Ukraine’s development. *Journal of Law and Sustainable Development*. 2023. Vol. 11, № 3. P. 1–14. DOI: <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.819>.
29. THE WORLD BANK. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/c7d5bdd94c82fb169fbdf12d46fe319-0340012025/original/Labeled-Bond-Quarterly-Newsletter-Issue-No-11.pdf> (дата звернення: 18.12.2025).

REFERENCES:

1. Artyukh-Pasyuta, O., Milka, A. (2021). Teoretychni aspekty vyznachennia ekolohichnoi bezpeky pidpriemstva [Theoretical aspects of definition environmental safety of the enterprise]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (25). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-33> [in Ukrainian].
2. Varnalii, Z.S. (2020). *Ekonomichna ta finansova bezpeka Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Economic and financial security of Ukraine in the globalization context]*. Kyiv: Znannia Ukrainy [in Ukrainian].
3. V Ukraini shkvalyly kontseptsiu rozvytku rynku zelenykh obligatsiy. *Ukrinform* [Ukraine approves concept for green bond market development. Ukrinform]. <https://www.ukrinform.ua>. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3410457-v-ukraini-shvalili-koncepciu-rozvitku-rinku-zelenih-obligacij.html> [in Ukrainian].
4. Hobela, V.V., Huzenko, I.M. (2021). Teoretychna pobudova modeli ekolohichno bezpechnoho suspil’no-ekonomichnoho rozvytku [Theoretical construction of the environmentally friendly socio-economic development model]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 25. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-37> [in Ukrainian].
5. Khvesyuk, M., Vlasov, V., Irtysheva, I., Levkovska, L., & Malkov, M. (2018). *Ekologichna bezpeka v umovakh globalizatsii svitovoi ekonomiky [Environmental security in the context of globalization of the world economy]*. Kyiv: DU “Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannya ta stalogo rozvytku NAN Ukrainy” [in Ukrainian].
6. Kyrychenko, O.A., Laptiev, S.M., Pryhunov, P.Ya., Zakharov, O.I. (2010). *Upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu [Financial and economic security management]*. Kyiv: Dorado-druk [in Ukrainian].
7. Kruhlov, V.V. (2023). Ekologichni proiekty derzhavno-pryvatnoho partnerstva yak instrument dosiahnennia tsilei stalogo rozvytku [Environmental public-private partnership projects as a tool for achieving sustainable development goals]. *Rozvytok suchasnoho ukrainskoho suspil’sтва u sotsiologichnomu vymiri – The development of modern Ukrainian society in the sociological dimension: Proceedings of the X International Scientific and Practical Conference*. (pp. 201–205). Kharkiv: NTU «KhPI» [in Ukrainian].
8. Markevych, K., Sidenko, V. (2016). “Zeleni” investysii u stalomu rozvytku: svitovy dosvid ta ukrainskyi kontekst: analitychna dopovid’ [“Green” investments in sustainable development: global experience and Ukrainian context: analytical report]. Kyiv: Tsentr Razumkova. Retrieved from: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf [in Ukrainian].
9. Ofitsiyniy sait kompaniyi DiMuto [DiMuto official website]. <https://dimuto.io>. Retrieved from: <https://dimuto.io/> [in Ukrainian].
10. Ofitsiyniy sait kompaniyi UVCA [UVCA official website]. <https://uvca.eu/uk>. Retrieved from <https://uvca.eu/uk/news/argentem-creek-partners-have-joined-uvca> [in Ukrainian].
11. Poky SSHa na pauzi. 20 diiuchykh hrantiv ta proham finansuvannya dlia biznesu [While the US is on pause. 20 active grants and funding programs for businesses]. <https://forbes.ua/business>. Retrieved from: <https://forbes.ua/business/poki-ssha-na-pauzi-20-diyuchikh-grantiv-ta-program-finansuvannya-dlya-biznesu-11022025-27060> [in Ukrainian].

12. Poliak, A. Zeleni obligatsii: pereviriaemo hotovnist Ukrainy na faktakh. Ekopolityka [Green bonds: checking Ukraine's readiness based on facts. Ecopolitics]. <https://ecopolitic.com.ua>. Retrieved from: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/zeleni-obligatsii-pereviriaemo-gotovnist-ukraini-na-faktakh> [in Ukrainian].
13. Pochaty.biznes. Navchalna platforma dlia pidpriyemtsiv [Start.business. Educational platform for entrepreneurs]. <https://startbusiness.com.ua>. Retrieved from: <https://startbusiness.com.ua/kraudfandyngovi-platformy/> [in Ukrainian].
14. Shevchuk, V.Ya., Cherniak, V.K., Kovalchuk, T.T., Pedan, M.P., & Pankov, O.I. (2016). *Rozvytok zarady poriatunku [Development for salvation]*. Kyiv: Heoprint [in Ukrainian].
15. Sych, O., Pasinovich, I., Myshchysyn, I. (2023). Impakt-investytsii dlia povoinnoi revitalizatsii mist Ukrainy [Impact investment for the postwar urban revitalization of Ukraine]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician economic journal*, 2(81), 71–82. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.071 [in Ukrainian].
16. Soroka, L., Ryazanova, N. Mizhnarodnyy dosvid rozvytku rynku zelenykh obligatsiy [International experience in the development of the green bond market]. <https://www.nssmc.gov.ua>. Retrieved from: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2021/11/ifc-nssmc-gb-event-24-nov-2021-_international-experience-_final_-_ukr.pdf [in Ukrainian].
17. Chy vse shche isnuyt NFT u 2025 rotsi? Doslidzhennia yikh evoliutsii ta maibutnoho [Will NFTs still exist in 2025? An exploration of their evolution and future.]. <https://www.gate.com>. Retrieved from: <https://www.gate.com/uk/learn/articles/are-nfts-still-a-thing-in-2025-exploring-their-evolution-and-future/8320> [in Ukrainian].
18. Shafarenko, Yu. «Zeleni» obligatsiyi mozhut dopomogty u vidnovlenni mist pislya viyny. *Ukrinform* [“Green” bonds can help rebuild cities after the war. *Ukrinform*]. <https://www.ukrinform.ua>. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3625639-zeleni-obligatsii-mozut-dopomogti-u-vidnovlenni-mist-pisla-vijni-op.html> [in Ukrainian].
19. Shevchenko, O.O. (2024). Impact-investuvannya v Ukrayini: spriyannya ekonomichniy vidbudovi [Impact investing in Ukraine: promoting economic recovery]. *Key Aspects of the Development of Scientific Research in Modern Conditions: Proceedings of the XLV International Scientific and Practical Conference*. (pp. 52–57). Constanta, Romania: International Scientific Unity. <https://doi.org/10.70286/isu-30.10.2024> [in Ukrainian].
20. Shcho take Tsili staloho rozvytku? United Nations Development Programme [What are the Sustainable Development Goals? United Nations Development Programme]. <https://www.undp.org>. Retrieved from: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> [in Ukrainian].
21. Bangzhu Zhu, Chenxin Xu, Ping Wang, Lin Zhang. (2022). How does internal carbon pricing affect corporate environmental performance? *Journal of Business Research*. Vol. 145, 65–77. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.02.071> [in English].
22. Bansal, P., Clelland, I. (2004). Talking trash: legitimacy, impression management, and unsystematic risk in the context of the natural environment. *Academy of Management Journal*. Vol. 47(1), 93–103. <https://doi.org/10.2307/20159562> [in English].
23. Barnett, M., Brock, W., Hansen, L.P. (2020). Pricing uncertainty induced by climate change. *The Review of Financial Studies*. Vol. 33, № 3, 1024–1066. <https://doi.org/10.1093/rfs/hhz144> [in English].
24. Calel, R., Dechezleprêtre, A. (2016), Environmental policy and directed technological change: evidence from the European carbon market. *Review of Economics and Statistics*. Vol. 98, № 1, 173–191. https://doi.org/10.1162/REST_a_00470 [in English].
25. Global Impact Investment Network. <https://thegiin.org>. Retrieved from; https://thegiin.org/?gad_source=1&gad_campaignid=12966183100&gbraid=0AAAAADdKQEL2pfGSuaSU3mxSuZbuOaMoF&gclid=EAIaIQobChMIg_q-3sb8kQMVH0eRBR06iLMEAAAYiAAEgJD8fD_BwE [in English].
26. Ma, J., Kuo, J. (2021). Environmental self-regulation for sustainable development: can internal carbon pricing enhance financial performance? *Business Strategy and the Environment*. P. 1–11. <https://doi.org/10.1002/bse.2817> [in English].
27. Pearce, D. (1990). *Blueprint 2: Greening the World Economy*. London: Earthscan Publications Ltd [in English].
28. Tarasenko, I., Kruhlov, V., Stepanenko, T., Moroz, G., Lebedchenko, V. (2023). Public-private partnerships in natural resource management as a basis for the implementation of the ecological and economic security doctrine of Ukraine's development. *Journal of Law and Sustainable Development*. Vol. 11, № 3, 1–14. <https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.819> [in English].
29. THE WORLD BANK. <https://thedocs.worldbank.org>. Retrieved from: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/c7d5bdd94c82fb169fbdf12d46fe319-0340012025/original/Labeled-Bond-Quarterly-Newsletter-Issue-No-11.pdf> [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 31.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 29.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.03.2026